

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग चार

वर्ष ६, अंक १९]

शुक्रवार, जुलै १०, २०२०/आषाढ १९, शके १९४२

[पृष्ठे ६, किंमत : रुपये २३.००

असाधारण क्रमांक ३०

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम.

अनुक्रमणिका

सन २०२० चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्रमांक ११.— महाराष्ट्र वस्तू व सेवा कर अधिनियम, २०१७ यात आणखी सुधारणा	पृष्ठे
करण्याकरिता अध्यादेश.	(१-६)

वित्त विभाग

मंत्रालय, मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरू चौक, मुंबई ४०० ०३२,
दिनांक १० जुलै २०२०.

MAHARASHTRA ORDINANCE No. XI OF 2020.

AN ORDINANCE

**FURTHER TO AMEND THE MAHARASHTRA GOODS AND
SERVICES TAX ACT, 2017.**

सन २०२० चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्रमांक ११.

महाराष्ट्र वस्तू व सेवा कर अधिनियम, २०१७ यात आणखी सुधारणा करण्याकरिता अध्यादेश.

ज्याअर्थी, राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नाही ;

२०१७ चा **आणि ज्याअर्थी,** यात यापुढे दिलेल्या प्रयोजनांकरिता, महाराष्ट्र वस्तू व सेवा कर अधिनियम, २०१७ यात
महा. ४३. आणखी सुधारणा करण्यासाठी महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी तात्काळ कार्यवाही करणे जीमुळे आवश्यक व्हावे अशी
परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली आहे ;

त्याअर्थी, आता, भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २१३ च्या खंड (१) द्वारे प्रदान केलेल्या अधिकारांचा वापर करून, महाराष्ट्राचे राज्यपाल, याद्वारे, पुढील अध्यादेश प्रख्यापित करित आहेत :-

संक्षिप्त नाव व प्रारंभ. १. (१) या अध्यादेशास, महाराष्ट्र वस्तू व सेवा कर (दुसरी सुधारणा) अध्यादेश, २०२०, असे म्हणावे.

(२) कलम १ तात्काळ अंमलात येईल.

(३) अन्यथा तरतूद केली असेल त्याव्यतिरिक्त, उर्वरित कलमे, राज्य शासन, **राजपत्रातील** अधिसूचनेद्वारे, नियत करील अशा दिनांकास अंमलात येतील.

सन २०१७ चा महा. ४३ याच्या कलम २ ची सुधारणा. २. महाराष्ट्र वस्तू व सेवा कर अधिनियम, २०१७ (यात यापुढे ज्याचा निर्देश “ मुख्य अधिनियम ” असा केला आहे), याच्या कलम २ मधील, खंड (११४) मध्ये, उप-खंड (ग) व (घ) याऐवजी, पुढील उप-खंड दाखल करण्यात येतील :-

“(ग) दादरा व नगर हवेली आणि दमण व दीव ;

(घ) लडाख;”.

सन २०१७ चा महा. ४३ याच्या कलम १० ची सुधारणा. ३. मुख्य अधिनियमाच्या कलम १० मधील, पोट-कलम (२) मध्ये,-

(क) खंड (ख) मधील, “ वस्तुंचा ” या मजकुरानंतर “ किंवा सेवांचा ” हा मजकूर समाविष्ट करण्यात येईल ;

(ख) खंड (ग) मधील, “ वस्तुंचा ” या मजकुरानंतर “ किंवा सेवांचा ” हा मजकूर समाविष्ट करण्यात येईल ;

(ग) खंड (घ) मधील, “ वस्तुंचा ” या मजकुरानंतर “ किंवा सेवांचा ” हा मजकूर समाविष्ट करण्यात येईल.

सन २०१७ चा महा. ४३ याच्या कलम १६ ची सुधारणा. ४. मुख्य अधिनियमाच्या कलम १६ मधील, पोट-कलम (४) मध्ये, “ अशा नावे पत्राच्या संबंधातील बीजक ” या ऐवजी “ नावे पत्र, ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल.

सन २०१७ चा महा. ४३ याच्या कलम २९ ची सुधारणा. ५. मुख्य अधिनियमाच्या कलम २९ मधील, पोट-कलम (१) मध्ये, खंड (ग) ऐवजी, पुढील खंड दाखल करण्यात येईल:-

“ (ग) करपात्र व्यक्ती, कलम २२ किंवा कलम २४ या अन्वये यापुढे नोंदणी करण्यास पात्र नसेल अथवा कलम २५ च्या पोट-कलम (३) अन्वये स्वेच्छेने केलेली नोंदणी रद्द करण्याचा इरादा असेल.”.

सन २०१७ चा महा. ४३ याच्या कलम ३० ची सुधारणा. ६. मुख्य अधिनियमाच्या कलम ३० मधील, पोट-कलम (१) मध्ये, परंतुकाऐवजी, पुढील परंतुक दाखल करण्यात येईल:-

“ परंतु, असा कालावधी, पुरेसे कारण दर्शविल्यावर, आणि लेखी कारणे नोंदवून,-

(क) राज्य कर अपर आयुक्ताद्वारे, किंवा यथास्थिति, राज्य कर सहआयुक्ताद्वारे तीस दिवसांपेक्षा अधिक नसेल अशा कालावधीसाठी,

(ख) राज्य कर आयुक्ताद्वारे, खंड (क) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या कालावधी पलीकडे, तीस दिवसांपेक्षा अधिक नसेल अशा आणखी कालावधीसाठी,

वाढविता येईल.”.

७. मुख्य अधिनियमाच्या कलम ३१ मधील, पोट-कलम (२) मध्ये, परंतुकाऐवजी, पुढील परंतुक दाखल करण्यात येईल:—

सन २०१७ चा
महा. ४३ याच्या
कलम ३१ ची
सुधारणा.

“ परंतु, शासनास, परिषदेच्या शिफारशीवरून, अधिसूचनेद्वारे,—

(क) ज्यांच्या बाबतीत कर बीजक देण्यात येईल अशा सेवांचे किंवा पुरवठ्यांचे प्रवर्ग, विहित करण्यात येईल अशा कालावधीत व अशा रीतीने, विनिर्दिष्ट करता येतील;

(ख) ज्यांच्या बाबतीत,—

(एक) पुरवठ्याच्या संबंधात दिलेला अन्य कोणताही दस्तऐवज, कर बीजक असल्याचे मानण्यात येईल; किंवा

(दोन) कर बीजक देता येणार नाही,

अशा सेवांचे प्रवर्ग त्यात नमूद केलेल्या शर्तीस अधीन राहून, विनिर्दिष्ट करता येतील.”.

८. मुख्य अधिनियमाच्या कलम ५१ मधील,—

सन २०१७ चा
महा. ४३ याच्या
कलम ५१ ची
सुधारणा.

(क) पोट-कलम (३) ऐवजी, पुढील पोट-कलम दाखल करण्यात येईल:—

“(३) मूळ स्रोतातून कपात केलेल्या कराचे प्रमाणपत्र, विहित करण्यात येईल अशा नमुन्यात व अशा रीतीने देण्यात येईल.”;

(ख) पोट-कलम (४) वगळण्यात येईल.

९. मुख्य अधिनियमाच्या कलम १२२ मधील, पोट-कलम (१) नंतर, पुढील पोट-कलम समाविष्ट करण्यात येईल:—

सन २०१७ चा
महा. ४३ याच्या
कलम १२२ ची
सुधारणा.

“(१क) जी कोणतीही व्यक्ती, पोट-कलम (१) चे खंड (एक), (दोन), (सात) किंवा खंड (नऊ) यांखाली समाविष्ट असलेल्या व्यवहाराचा लाभ ठेवून घेते आणि जिच्या सुचनेवरून असा व्यवहार केला जातो ती व्यक्ती, चुकविलेल्या कराच्या किंवा लाभ घेतलेल्या किंवा अग्रेषित केलेल्या निविष्टी कराच्या जमा रकमेइतक्या शास्तीस पात्र असेल.”.

१०. मुख्य अधिनियमाच्या कलम १३२ मधील, पोट-कलम (१) मध्ये,—

सन २०१७ चा
महा. ४३ याच्या
कलम १३२ ची
सुधारणा.

(एक) “जी कोणतीही व्यक्ती, पुढीलपैकी कोणतेही अपराध करील,—” या मजकुराऐवजी “जी कोणतीही व्यक्ती, पुढीलपैकी कोणतेही अपराध करील, किंवा करण्याची व्यवस्था करील आणि त्यातून उद्भवणारे लाभ ठेवून घेईल,—” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल;

(दोन) खंड (ग) ऐवजी, पुढील खंड दाखल करण्यात येईल:—

“ (ग) खंड (ख) मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या बीजकाचा किंवा देयकाचा वापर करून निविष्टी कराच्या जमा रकमेचा लाभ घेईल किंवा कोणत्याही बीजकाशिवाय किंवा देयकाशिवाय लबाडीने निविष्टी कराच्या जमा रकमेचा लाभ घेईल;”;

(तीन) खंड (ड) मधील, “ लबाडीने निविष्टी कराच्या जमा रकमेचा लाभ घेईल ” हा मजकूर वगळण्यात येईल.

११. मुख्य अधिनियमाच्या कलम १४० मधील,—

सन २०१७ चा
महा. ४३ याच्या
कलम १४० ची
सुधारणा.

(क) पोट-कलम (१) मध्ये, “ विहित करण्यात येईल ” या मजकुरानंतर, “अशा मुदतीत व” हा मजकूर समाविष्ट करण्यात येईल आणि तो दिनांक १ जुलै २०१७ पासून समाविष्ट करण्यात आला असल्याचे मानण्यात येईल;

(ख) पोट-कलम (२) मध्ये, “ विहित करण्यात येईल ” या मजकुरानंतर, “ अशा मुदतीत व ” हा मजकूर समाविष्ट करण्यात येईल आणि तो दिनांक १ जुलै २०१७ पासून समाविष्ट करण्यात आला असल्याचे मानण्यात येईल;

(ग) पोट-कलम (३) मध्ये, “ पुढील शर्तीच्या अधीन राहून, ” या मजकुराऐवजी, “पुढील शर्तीच्या अधीन राहून, विहित करण्यात येईल अशा मुदतीत व अशा रीतीने ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल आणि तो दिनांक १ जुलै २०१७ पासून दाखल करण्यात आला असल्याचे मानण्यात येईल;

(घ) पोट-कलम (५) मध्ये, “ मूल्यवर्धित कर व प्रवेश कर ” या मजकुरानंतर, “ विहित करण्यात येईल अशा मुदतीत व अशा रीतीने ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल आणि तो दिनांक १ जुलै २०१७ पासून दाखल करण्यात आला असल्याचे मानण्यात येईल;

(ङ) पोट-कलम (६) मध्ये, “ पुढे दिलेल्या शर्तीच्या अधीन राहून, नियत दिवशी ” या मजकुराऐवजी, “ पुढे दिलेल्या शर्तीच्या अधीन राहून, विहित करण्यात येईल अशा मुदतीत व अशा रीतीने, नियत दिवशी ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल आणि तो दिनांक १ जुलै २०१७ पासून दाखल करण्यात आला असल्याचे मानण्यात येईल.

सन २०१७ चा महा. ४३ याच्या कलम १७२ ची सुधारणा. १२. मुख्य अधिनियमाच्या कलम १७२ मधील, पोट-कलम (१) च्या परंतुकांमध्ये, “ तीन वर्षांचा ” या मजकुराऐवजी “ पाच वर्षांचा ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल.

सन २०१७ चा महा. ४३ याच्या अनुसूची दोनची सुधारणा. १३. मुख्य अधिनियमाच्या अनुसूची दोन मधील, परिच्छेद ४ मध्ये, “-मग त्यांचा मोबदला घेतलेला असो किंवा नसो, ” हा मजकूर, ज्या दोन ठिकाणी आला आहे तेथून तो वगळण्यात येईल आणि तो, दिनांक १ जुलै २०१७ पासून वगळण्यात आला असल्याचे मानण्यात येईल.

विवक्षित प्रकरणी राज्य करातून पूर्वलक्षी सूट, किंवा त्याची आकारणी किंवा वसुली. १४. (१) मुख्य अधिनियमाच्या कलम ९ च्या पोट-कलम (१) खालील अधिकारांचा वापर करून, परिषदेच्या शिफारशीवरून, महाराष्ट्र शासनाने काढलेली, शासकीय अधिसूचना, वित्त विभाग, क्रमांक- एमजीएसटी-१०१७/प्र. क्र. १०४/ कराधान- १, दिनांक २९ जून २०१७ यामध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी,—

(एक) दिनांक १ जुलै २०१७ पासून प्रारंभ होणाऱ्या आणि दिनांक ३० सप्टेंबर २०१९ रोजी संपणाऱ्या कालावधीमध्ये (दोन्ही दिवस धरून), मत्स्य चूर्णाच्या (शीर्ष २३०१ खाली येणाऱ्या) पुरवठ्याच्या बाबतीत, कोणताही राज्य कर, आकारण्यात किंवा वसूल करण्यात येणार नाही;

(दोन) दिनांक १ जुलै २०१७ पासून प्रारंभ होणाऱ्या आणि दिनांक ३१ डिसेंबर २०१८ रोजी संपणाऱ्या कालावधीमध्ये (दोन्ही दिवस धरून) कृषी यंत्रसामग्रीचे भाग (शीर्ष ८४३२, ८४३३ व ८४३६ याखाली येणारे) म्हणून वापरलेल्या कप्या, चाके व इतर भाग (शीर्ष ८४८३ खाली येणारे) यांच्या पुरवठ्याच्या बाबतीत, सहा टक्के दराने राज्य कर, आकारण्यात येईल किंवा वसूल करण्यात येईल.

(२) जो कर वसूल करण्यात आलेला आहे परंतु, सर्व भौतिक वेळी, पोट-कलम (१) अंमलात राहिले असते तर, जो अशाप्रकारे वसूल करता आला नसता, अशा सर्व कराचा परतावा देण्यात येणार नाही.

निवेदन

वस्तू व सेवा कर कायद्यांमध्ये सुधारणा करण्यास सुचविणारे विविध निर्णय, वस्तू सेवा कर परिषदेकडून घेण्यात आले आहेत. त्यानुसार, संसदेने, वित्त अधिनियम, २०२० (२०२० चा १२) याद्वारे केंद्रीय वस्तू व सेवा कर अधिनियम, २०१७ (२०१७ चा १२) आणि एकात्मिक वस्तू व सेवा कर अधिनियम, २०१७ (२०१७ चा १३) यांमध्ये, सुधारणा केलेल्या आहेत. केंद्रीय वस्तू व सेवा कर अधिनियम, २०१७ आणि महाराष्ट्र वस्तू व सेवा कर अधिनियम, २०१७ (२०१७ चा ४३) यांच्या तरतुदींमध्ये एकरूपता व प्रयोज्यता राखण्याकरिता, महाराष्ट्र वस्तू व सेवा कर अधिनियम, २०१७ यामध्ये सुधारणा करणे इष्ट आहे.

२. महाराष्ट्र वस्तू व सेवा कर अधिनियम, २०१७ याच्या प्रस्तावित सुधारणांची ठळक वैशिष्ट्ये पुढीलप्रमाणे आहेत:—

(एक) कलम २ च्या खंड (११४) ची सुधारणा.- जम्मू व काश्मीर पुनर्रचना अधिनियम, २०१९ आणि दादरा व नगर हवेली आणि दमण व दीव (संघ राज्यक्षेत्रांचे विलीनीकरण) अधिनियम, २०१९ यांच्या धर्तीवर “ संघ राज्यक्षेत्र ” याची व्याख्या एकरूप असावी म्हणून, या खंडामध्ये सुधारणा करण्यात येत आहे.

(दोन) कलम १० च्या पोट-कलम (२) च्या खंड (ख), (ग) व (घ) ची सुधारणा.- उक्त कलमाच्या पोट-कलम (१) व पोट-कलम (२क) याअन्वये कर भरण्याचा पर्याय निवडण्याच्या पात्रतेच्या शर्तीचा मेळ घालण्याकरिता, या खंडामध्ये सुधारणा करण्यात येत आहे.

(तीन) कलम १६ च्या पोट-कलम (४) ची सुधारणा.- निविष्टी कराच्या जमा रकमेचा लाभ घेण्याच्या प्रयोजनासाठी, मूलभूत बीजक दिल्याच्या दिनांकापासून नावे पत्र दिल्याचा दिनांक विलग करता यावा म्हणून, पोट-कलम (४) मध्ये सुधारणा करण्यात येत आहे.

(चार) कलम २९ च्या पोट-कलम (१) च्या खंड (ग) ची सुधारणा.- कलम २५ च्या पोट-कलम (३) अन्वये स्वेच्छेने प्राप्त केलेली नोंदणी रद्द करण्याची तरतूद करता यावी म्हणून, या खंडामध्ये सुधारणा करण्यात येत आहे.

(पाच) कलम ३० च्या पोट-कलम (१) ची सुधारणा.- नोंदणी रद्द केल्याचा आदेश मागे घेण्याचा अर्ज दाखल करण्यासाठी तरतूद केलेला कालावधी वाढविण्यासाठी कर अधिकारिता असलेल्या प्राधिकरणाला अधिकार प्रदान करता यावा म्हणून, पोट-कलम (१) मध्ये परंतुक समाविष्ट करण्यात येत आहे.

(सहा) कलम ३१ ची सुधारणा.- ज्यांच्या बाबतीत कर बीजक देण्यात येईल अशा सेवा किंवा पुरवठा यांचे प्रवर्ग अधिसूचित करण्याचा आणि ते देण्याची मुदत व रीत यासंबंधात नियम करण्याचा अधिकार, शासनास प्रदान करता यावा म्हणून, कलम ३१ मध्ये सुधारणा करण्यात येत आहे.

(सात) कलम ५१ ची सुधारणा.- स्रोतामधून कर कपात केल्याबाबतचे प्रमाणपत्र ज्या नमुन्यात व रीतीने देण्यात येईल तो नमुना व ती रीत यासाठी तरतूद करण्याकरिता नियम करण्याचा अधिकार, शासनास प्रदान करता यावा म्हणून, कलम ५१ मध्ये सुधारणा करण्यात येत आहे.

(आठ) कलम १२२ मध्ये नवीन पोट-कलम (१क) समाविष्ट करणे.- ज्याच्या सुचनेवरून असे विवक्षित व्यवहार केले जातात त्या व्यवहारांचा लाभार्थी शास्तीस पात्र ठरविता यावा म्हणून, कलम १२२ मध्ये नवीन पोट-कलम (१क) समाविष्ट करण्यात येत आहे.

(नऊ) कलम १३२ ची सुधारणा.- कलम ६९ च्या पोट-कलम (१) अन्वये बीजक किंवा देयक याशिवाय निविष्टी कर जमा रकमेचा लबाडीने लाभ घेण्याचा अपराध, दखलपात्र व अजामीनपात्र करण्यासाठी आणि विवक्षित व्यवहारांचा लाभ घेणाऱ्या कोणत्याही व्यक्तीस आणि ज्याच्या सुचनेवरून असे व्यवहार केले जातात अशा व्यक्तींना शिक्षेस पात्र ठरविण्यासाठी कलम १३२ मध्ये सुधारणा करण्यात येत आहे.

(दहा) कलम १४० ची सुधारणा.- विद्यमान कायद्यान्वये विवक्षित लाभ न मिळालेल्या जमा रकमेकरिता निविष्टी कर जमा रकमेचा लाभ मिळण्यासाठी मुदत व रीत विहित करता यावी म्हणून निविष्ट कर जमा रकमेसाठी संक्रमणकालीन व्यवस्था करण्यासाठी कलम १४० मध्ये सुधारणा करण्यात येत आहे. ही सुधारणा दिनांक १ जुलै २०१७ पासून भूतलक्षी प्रभावाने अंमलात येईल.

(अकरा) कलम १७२ ची सुधारणा.- उक्त अधिनियमाखालील अडचणी दूर करण्यासाठी तरतूद केलेली मुदत मर्यादा, उक्त अधिनियमाच्या प्रारंभाच्या दिनांकापासून, तीन वर्षांहून पाच वर्षे इतकी वाढवण्यासाठी कलम १७२ मध्ये सुधारणा करण्यात येत आहे.

(बारा) अनुसूची दोनच्या परिच्छेद ४ ची सुधारणा.- उक्त परिच्छेदाच्या नोंद (क) व (ख) यांचा अर्थ स्पष्ट व्हावा म्हणून, या परिच्छेदांमध्ये दिनांक १ जुलै २०१७ पासून सुधारणा करण्यात येत आहे.

(तेरा) खंड १४.- या खंडाचा, दिनांक १ जुलै २०१७ पासून ते दिनांक ३० सप्टेंबर २०१९ पर्यंतच्या (दोन्ही दिवस धरून) कालावधीमध्ये मत्स्य चुर्णाच्या पुरवठ्यावर, राज्य करामधून पूर्वलक्षी प्रभावाने सूट देण्यासाठी तरतूद करण्याचा हेतू आहे. याशिवाय, दिनांक १ जुलै २०१७ पासून ते दिनांक ३१ डिसेंबर २०१८ पर्यंतच्या (दोन्ही दिवस धरून) कालावधीमध्ये कप्या, चाके व इतर भाग (शीर्ष ८४८३ खाली येणारे) आणि शीर्ष ८४३२, ८४३३ व ८४३६ खाली येणा-या कृषी यंत्रसामग्रीचे भाग म्हणून वापरत असलेल्या वस्तू यांच्या पुरवठ्यावर, सहा टक्के इतक्या कमी केलेल्या दराने पूर्वलक्षी प्रभावाने राज्य कर बसविण्याचा त्याचा हेतू आहे. जो कर अगोदरच वसूल करण्यात आलेला आहे त्या कराचा कोणताही परतावा मिळणार नाही अशी तरतूद करण्याचा देखील त्याचा हेतू आहे.

३. राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नाही आणि उपरोक्त प्रयोजनांकरिता, महाराष्ट्र वस्तू व सेवा कर अधिनियम, २०१७ यात आणखी सुधारणा करण्यासाठी, महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी तात्काळ कारवाई करणे जीमुळे आवश्यक व्हावे अशी परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली आहे, म्हणून, हा अध्यादेश प्रख्यापित करण्यात येत आहे.

मुंबई,
दिनांक ९ जुलै २०२०.

भगत सिंह कोश्यारी,
महाराष्ट्राचे राज्यपाल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

मनोज सौनिक,
शासनाचे अपर मुख्य सचिव.